

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ludolphi, rectoris ecclesiae parochialis in Suchem, De
itinere terrae sanctae liber**

Ludolphus <Suchensis>

Stuttgart, 1851

XI. De diversis piscibus

urn:nbn:de:hbz:466:1-9333

balista trahere posset, proiecerunt et sonum quasi tonitruum fecerunt. Etiam temporibus meis iuxta insulam Tortosae ¹ talis piscis fugando alios pisciculos in terram et siccum se proiecit cum maximo impetu aquarum ², quas ante se vexit, et aquis recedentibus in sicco piscis remansit et omnes habitatores illius loci eius pinguedine et carnibus sufficebat. Sed post modicum tempus calore solis invalescente tota provincia illa ex eius fœtore et putredine fuit infecta et idem cadaver piscis ut magna domus eversa erectis sursum tignis per longum tempus a longe videbatur, sed postmodum per tempestates et procellas in locum profundiorum est proiectum. Tamen a quam pluribus expertis audiui quod longior in mari piscis sit ³ anguilla.

XI. DE DIVERSIS PISCIBUS.

Item in mari plurima et diversa sunt piscium genera magna et parva, diversi coloris, diversæ speciei, formæ et dispositionis, squamata et non squamata, quæ omnia secundum ipsorum naturam humana mente nequeunt comprehendere. Inter hæc omnium piscium genera sunt pisces quidam valde mirabiles, qui se ex aqua aliquantum elevant æqualiter et simul et semel per magnum spatium ut vespertilio volat, sed quantum in volando perseverare possunt, mihi non constat. At de ipsis maris expertis diligenter interrogavi, unde iidem pisces evenirent, qui mihi responderunt, quod in Anglia et Ybernia supra littus maris speciosissimæ ⁴ crescerent arbores fructum in modum et formam pomorum producentes, et in ipsis pomis vermes nascentur et pomis maturis dum cadunt, franguntur et vermes evolant, pennas ut apes habentes, et quicumque primo terram tangunt, aeræ efficiuntur et cum aliis volucris cœli volant; quicumque autem vermes aquam primo tangunt, aquaticæ efficiuntur, ut pisces natantes, et simul et semel hinc inde vagantes et naturam ipsorum aliquando volando ex-

1. So A und B. CFM dagegen falsch Corsica. Tortosa ist eine Insel an der Küste von Syrien, der Stadt Tortosa gegenüber. — 2. aliquorum sinnlos C, das M übersetzt: mit einer grossen ungestümkeit der andern. — 3. So A und B. In C non sit, was F M wiedergeben. Doch ist die Negation nicht unentbehrlich, wenn man longior faßt = longissimus, wie es durchaus im Sprachgebrauche Ludolfs liegt. — 4. specialissime A.

ercentes; sed si ita in arboribus crescant, mihi non constat nisi ex auditu: sed pro piscibus comeduntur et ab hominibus per mare transeuntibus volare videntur.

XII. DE PASSAGIO VOLUCRUM.

Etiam est sciendum quod temporibus congruentibus quam plurima avium et avicularum genera per mare passagium ¹ faciunt de occidente in orientem et e converso, specialiter grues, quiscalae ² et hirundines, et quam plurimæ aves et aviculæ magnæ et parvæ diversi coloris, diversæ dispositionis et figuræ, quarum nomina et naturam solus novit deus. Sed de insula ad insulam volant quo usque transeunt et sunt tam macræ, quod nil habent nisi pennas et ossa, præ lassitudine iacturas lapidum et sagittas non curantes. Nam quiscalas in navi in mensa ³ cepi, quæ tamen statim moriebantur. Attamen in omnibus partibus ultramarinis in quibus umquam fui, numquam ciconiam vidi; sed semel in quodam claustro fratrum minorum vidi unam ciconiam, quæ pro magno monstro reputabatur. Item de hirundinibus sæpius sum interrogatus, si de hieme essent in partibus meis. Respondi quod non, sed in partibus meis, sicut ibi, in Martio veniunt, et unde veniant, penitus ignoratur. Unde accidit quod in palatio cuiusdam magni domini quadam vice dispensator curiæ dormiebat supra mensam, et veniebant duæ hirundines pro nido rixantes et morsibus se invicem tenentes; itaque super faciem dormientis ambæ ceciderunt, qui inde expergefactus ambas hirundines supra faciem suam cepit et obtinuit et unicuique ipsarum zonam alligavit ⁴ et ipsas volare permisit, quæ omni anno cum eisdem zonis ad nidos suos sunt reversæ. De aliis avium et avicularum generibus, quæ suis temporibus per mare transeunt, singulariter longum esset enarrare, sed ut redeam ad propositum plura de talibus scribere desisto.

1. Passagium = transitus. Du Cange, Gloss. T. V. p. 120. — 2. *Wachteln*. Mit *it.* quaglia, *fr.* caille, *verwandt*. Bei Du Cange, T. V. p. 568 steht: quisquilla = coturnix. — 3. *So AB.* immensas *C.* sehr vil *Wachtel F.* — 4. *So A B.* In *C* signavit und cum eisdem signis, wie auch *F* und *M* übersetzen.